

Základná škola s materskou školou Bukovce 80

Školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED 1– primárne vzdelávanie

Názov ŠKVP	Cesta objavovania a poznávania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie, ľahký stupeň mentálneho postihnutia
Dĺžka štúdia	Deväť rokov
Forma štúdia	Denná
Vyučovaci jazyk	Slovenský
Druh školy	Základná
Dátum schválenia	1.septembra 2009
Miesto vydania	Bukovce

Dátum schválenia ŠKVP: 1.9.2009

Riaditeľ školy: Mgr. Michal Blichá

Školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Platnosť revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy
Revidovanie	01.09.2009	V 1. ročníku sa zvýšila časová dotácia o 1 hodinu v predmetoch vecné učenie, matematika, pracovné vyučovanie a výtvarná výchova. V 4. ročníku sa navýšila časová dotácia hodín vlastivedy, pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy o 1 hodinu týždenne a v predmetoch slovenský jazyk a literatúra i matematika bola zvýšená časová dotácia o 0,5 hodiny týždenne.
Platnosť ŠkVP od	01.09.2009	
Revidovanie	01.09.2010	V 1. ročníku sa zvýšila časová dotácia hodín slovenského jazyka a literatúry o 1 hod. týždenne na 9 hodín a znížil sa počet hodín matematiky o 1 hod. týždenne na 4 hodiny. V 2. ročníku sme zvýšili časovú dotáciu o 1 hodinu týždenne v predmetoch vecné učenie, matematika, pracovné vyučovanie a výtvarná výchova. V 6. ročníku bola zvýšená dotácia o 0,5 hodiny týždenne v predmetoch slovenský jazyk a literatúra i matematika, v predmete výtvarná výchova o 1 hodinu a v predmete pracovné vyučovanie o 2 hodiny týždenne.
Platnosť ŠkVP od	01.09.2010	
Revidovanie	01.09.2011	V 3. ročníku sme zvýšili časovú dotáciu o 1 hodinu týždenne v predmetoch vecné učenie, matematika, pracovné vyučovanie a výtvarná výchova. V 7. ročníku boli navýšené hodiny v predmetoch matematika a výtvarná výchova o 1 hodinu a v predmete pracovné vyučovanie o 2 hodiny týždenne.
Platnosť ŠkVP od	01.09.2011	
Revidovanie	01.09.2012	V 7. ročníku sa znížila časová dotácia hodín matematiky o 0,5 hodiny na 4,5 hod. a zvýšila sa časová dotácia hodín v predmete svet práce o 0,5 hodiny na 1 hodinu. V 4. ročníku sme zvýšili časovú dotáciu o 1 hodinu týždenne v predmetoch vlastiveda, matematika, pracovné vyučovanie a výtvarná výchova. V 8. ročníku boli navýšené hodiny v predmetoch matematika a výtvarná

		výchova o 1 hodinu a v predmete pracovné vyučovanie o 2 hodiny týždenne.
Platnosť ŠkVP od	01.09.2012	
Revidovanie	01.09.2013	<p>V 9. ročníku sa zvýšila časová dotácia hodín chémie o 1 hodinu spolu na 2 hodiny týždenne, zvýšila sa časová dotácia hodín matematiky o 1 hodinu spolu na 5 hodín v týždni a boli navýšené 2 hodiny pracovného vyučovania spolu na 5,5 vyučovacích hodín týždenne.</p> <p>V špeciálnej triede sú vzdelávaní ôsmi žiaci, pričom štyria z nich postupujú podľa vypracovaných IVVP plánov z predmetov slovenský jazyk a literatúra aj matematika. Jedna žiačka je začlenená v 9. ročníku a postupuje podľa vypracovaného IVVP vo všetkých predmetoch podľa ŠkVP.</p>
Platnosť ŠkVP od	01.09.2013	
Revidovanie	01.09.2014	<p>V 6. ročníku budú žiaci absolvovať cudzí jazyk – anglický, to v rozsahu 2 hodiny týždenne, preto bude znížená časová dotácia hodín pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy o 1 hodinu týždenne.</p> <p>V špeciálnej triede sú vzdelávaní ôsmi žiaci, pričom štyria z nich postupujú podľa vypracovaných IVVP plánov z predmetov slovenský jazyk a literatúra aj matematika. Dvaja žiaci sú začlenení v 1. ročníku, dvaja v 6. ročníku, všetci postupujú podľa vypracovaného IVVP vo všetkých predmetoch podľa ŠkVP.</p>
Platnosť ŠkVP od	01.09.2014	

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1. Veľkosť a charakteristika školy

Základná škola poskytuje základné vzdelanie. Smeruje k naplneniu kompetencií stanovených rámcovým vzdelávacím programom pre základné vzdelávanie. Kompetencie predstavujú súbory znalostí, návykov a postojov, ktoré sú využiteľné v učení i v živote a umožňujú žiakom efektívne konať v rôznych situáciách.

Škola nemôže byť len o vážnej práci. Mimoriadne dni školského roka sa konajú pravidelne v termínovom kalendári a znamenajú nielen oživenie školského života, ale oveľa viac.

ZŠ s MŠ v Bukovciach leží v severovýchodnej časti okresu Stropkov v Ondavskej vrchovine na strednom toku potoka Chotčianky v strede malebnej dedinky Bukovce. Pozostáva z troch budov. V hlavnej jednoposchodovej budove sa nachádza deväť tried. Druhá dvojpodlažná budova má okrem ŠJ a kuchyne aj dve triedy MŠ, učebňu fyziky a počítačovú miestnosť. Treťou samostatnou budovou je objekt telocvične.

Škola má v rámci projektu Infovek zriadenú učebňu informatiky s pripojením na internet, ktorú využívajú aj občania spádových obcí. V PC učebni majú k dispozícii 11 počítačov. Pedagógovia a vedúca školskej jedálne 4 počítače.

2. Charakteristika žiakov

V súčasnosti našu školu navštevujú žiaci dochádzajúci z priľahlých obcí – Olšavka, Gribov, Kožuchovce, Makovce a Varechovce. Dve žiačky majú trvalé bydlisko v Stropkove. Aj napriek tomu, že školu navštevujú aj žiaci zo sociálne slabších rodín, je rozmiestnenie a uplatnenie týchto žiakov na stredných odborných školách a učilištiach na výbornej úrovni, vďaka individuálnemu prístupu pedagógov, ktorí dokonale poznajú rodinné prostredie žiakov. Rozbory výsledkov prijímacích konaní za niekoľko posledných rokov ukazujú, že 80 až 90% absolventov odchádza na stredné školy ukončené maturitou. Rodičia sa pravidelne zapájajú do mimoškolskej práce so žiakmi, čím sa prehlbuje komunikácia medzi pedagógmi a rodičmi. Žiaci sú rozdelení do 8. tried, jedna z nich je špeciálna pre žiakov s mentálnym postihnutím a dvoch oddelení školského klubu. V škole pracujú žiaci v krúžkoch, zameraných na rozvíjanie športových a manuálnych zručností, ale aj krúžky vedného charakteru. Jedným z nich je aj IKT, o ktorý javia záujem najmä žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Našou snahou je pripravovať všetkých žiakov na život v modernej spoločnosti, ktorá je v znamení informačnej explózie, globalizácie sveta a integrácie.

V špeciálnej triede sú žiaci s MP variant A, ktorí sú vzdelávaní podľa učebných osnov ŠZŠ A variant a podľa ŠkVP. V bežných triedach sa učia aj začlenení žiaci, 2 žiaci sú so sluchovým postihom. Špeciálny pedagóg s pomocou asistentov učiteľa dosiahol u detí, ktoré sú málo zvedavé a vynaliezavé, nevedia sa hrať, majú neadekvátne prejavy a správanie, schopnosť riešiť jednoduchšie úlohy a abstraktne myslieť. Reč postupuje až k schopnosti zovšeobecňovania, abstrahovania, teda do druhej signálnej sústavy. Aj keď je narušená zo stránky formálnej a obsahovej. Sociálna prognóza u týchto je detí je priaznivá, aj zásluhou práce pedagógov, špeciálneho pedagóga a výchovného poradcu.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Na škole pracuje 13 pedagógov. Počet učiteľov na I. stupni (primárne vzdelávanie) 2, na II. stupni sekundárne vzdelávanie) 7 učiteľov, 1 učiteľ v špeciálnej triede, 2 vychovateľky školského klubu a 2 asistentky učiteľa. V škole pracuje špeciálny pedagóg, výchovný poradca, koordinátor environmentálnej výchovy, koordinátor zdravotníckej výchovy, koordinátor primárnej prevencie drogových závislostí, koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor dopravnej výchovy, koordinátori výletov a exkurzií, koordinátori ochrany života a prírody a koordinátor ochrany práv dieťaťa. Náboženská výchova sa vyučuje externe.

Vyučovanie na I. stupni (primárne vzdelávanie) je aprobované vo všetkých ročníkoch. Na II. stupni majú vyššie pedagogické vzdelanie všetci učitelia a odborne vyučujú svoje predmety.

Koordinátorom školského vzdelávacieho programu je na II. stupni 1 učiteľ

V súčasnej dobe sú medzi pedagogickými pracovníkmi 3 muži. Z hľadiska vekového zloženia prevažujú pracovníci stredného veku.

Ďalšie vzdelávanie:

Modernizácia vzdelávania – vzdelávanie ukončil 1 učiteľ, jeden učiteľ pokračuje vo vzdelávaní

Etická výchova – vzdelávanie ukončili 2 učitelia.

Metodika vyučovania anglického jazyka na I. stupni ZŠ - vzdelávanie ukončil 1 učiteľ

Špeciálna pedagogika - vzdelávanie ukončili 3 učitelia.

Príprava vedúcich pracovníkov - vzdelávanie ukončil 1 učiteľ, dvaja učitelia pokračujú vo vzdelávaní.

Globálne rozvojové vzdelávanie – vzdelávanie ukončil 1 učiteľ

Fit učiteľa - internetové vzdelávanie absolvovali 3 učitelia.

IKT v praxi absolvovali všetci pedagogickí pracovníci.

Agresívne správanie detí v predškolskom a školskom veku a pozitívne usmerňovanie - školenia sa zúčastnila 1 učiteľka.

Rozvoj čitateľskej gramotnosti – absolvovali 3 učitelia.

Kurz: Účelové cvičenie – Ochrana človeka a prírody –vzdelávanie ukončil 1 učiteľ

Priebežne si zvyšujú kvalifikáciu 2 učitelia. Učitelia budú pokračovať v ďalšom vzdelávaní podľa ponuky MC v Prešove a potrieb školy.

Vzhľadom k počtu rómskych žiakov majú učitelia, najmä I. stupňa, záujem študovať rómsky jazyk, históriu a kultúru, čo uľahčí komunikáciu medzi učiteľom a žiakom.

4. Charakteristika vzdelávania a formy organizácie výchovy a vzdelávania

Špecifiká výchovy a vzdelávania

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní:

- a) v špeciálnych základných školách,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole,
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

Základná škola s materskou školou má zriadenú jednu špeciálnu triedu - variant A, ktorá umožňuje žiakom vzdelávanie v rôznych ročníkoch.

Podmienky prijímania

V súlade s platnou vyhláškou žiak môže byť prijatý do špeciálnej triedy A variantu základnej školy na základe diagnostického vyšetrenia, ktoré potvrdzuje ľahké mentálne postihnutie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

5. Dlhodobé projekty

Škola sa zapája do mnohých projektov, v ktorých je úspešná. Plní aj úlohu centra informatizácie spoločnosti pre obyvateľov okolitých obcí sprístupnením učebne informatiky. Žiaci školy dosahujú výborné výsledky vo vedomostných, športových a kultúrnych súťažiach. Najmä v kultúre a športe sa žiaci školy zaradili medzi najlepších v okrese. V posledných rokoch škola založila žiacke florbalové mužstvo, stolnotenisové družstvo, street hokej mužstvo, šachové družstvo, ktoré sú zapojené v okresných súťažiach a bedmintonový oddiel. Vďaka kvalitnému výchovno-vzdelávaciemu procesu sa môžeme pýšiť tým, že žiaci zo sociálne slabších rodín, aj rómskeho pôvodu, študujú na stredných školách s maturitou.

Projekty:

Comenius – v spolupráci s družobnou školou v Lubne, Poľsko sa žiaci učia poznávať a akceptovať rôznosť kultúr a jazyka

Revitalizácia školskej knižnice – vynovenie a modernizácia školskej knižnice

Správaj sa normálne - v spolupráci s OOPZ vo Svidníku sa žiaci 5. ročníka zapojili do tohto projektu. Zamerali sa najmä na témy: Drogy, Pravidlá cestnej premávky, Diskriminácia a rasizmus.

Strom života – v spolupráci s organizáciou Stromu života sa žiaci zapájajú do projektov Živá voda a Kyslé dažde.

Otvorená škola – oblasť športu – získali sme pre školu financie na športovú činnosť a vybavenie telocvične.

Liečivé rastliny– v spolupráci s organizáciou Studnička sa žiaci zapájajú celoslovenskej súťaže a poznávajú liečivé rastliny, porovnávajú svoje vedomosti a prácu so žiakmi iných škôl. Žiaci sa pravidelne zúčastňujú celoslovenského kola.

Ochrana rybáríka, bociana čierneho - na tomto projekte, ktorý sa týkal výtvarnej výchovy a biológie/prírodopisu pracovali žiaci II. stupňa. Žiaci získali nielen nové vedomosti a zručnosti, ale aj materiál, ktorý využili na hodinách výtvarnej výchovy a prírodopisu.

Šanca pre deti - projekt je určený pre deti s mentálnym postihnutím. Vypracoval ho špeciálny pedagóg.

Družinárík - v škole vychádza časopis Družinárík, ktorý tvoria a vydávajú žiaci ŠKD.

Olympijský festival detí a mládeže Slovenska – zapojili sme sa do celoštátneho projektu, ktorý je viacšportovým, kultúrnym a výchovným podujatím.

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Rodičia prejavujú veľký záujem o to, čo škola ponúka. Nielen vo vyučovacom procese, ale aj v mimoškolskej činnosti a v živote obce. Pomáhajú organizovať mimoškolské aktivity, ako napríklad: organizovanie školského karnevalu, Mikuláša, posedenie pri jedličke, Dňa detí, Dňa matiek, Dňa úcty k starším.

Pracujú ako vedúci záujmových útvarov. Spolupracujú pri organizovaní turistických a lyžiarskych podujatí.

Komunikácia s rodičmi sa uskutočňuje štandardne, najmä formou triednych schôdzok, ktoré sa konajú 4x ročne. Konzultačné hodiny majú učitelia každý týždeň.

Na výbornej úrovni je spolupráca školy s týmito organizáciami a orgánmi štátnej správy:

Obecný úrad v Bukovciach, Oľšavke, Gribove a Kožuchovciach

Dom sociálnych služieb Stropkov

Špeciálna internátna základná škola vo Svidníku a Medzilaborciach

Okresné oddelenie policajného zboru v Stropkove

Okresné oddelenie policajného zboru vo Svidníku

Hasičský a záchranný zbor v Stropkove

Pedagogicko-psychologická poradňa v Stropkove

Slovenský hydrometeorologický ústav Stropkov – Tisinec

Štátne lesy Košice, pobočka Stropkov

Environmentálna poradňa Studnička Bratislava

SOVS BIRD LIFE Slovensko

ABC CVČ Stropkov

Rada školy pozostáva z 11 členov, ktorá zasadá 1x za 2 mesiace alebo podľa potreby. Rada rodičov zasadá 4x ročne alebo podľa potreby. Prvé zasadnutie je plenárne, kde sú rodičom poskytnuté informácie o organizácii školského roka, školskej a mimoškolskej činnosti, školskej jedálni a školskom klube. Získavajú informácie o krúžkovej činnosti a projektoch školy. Sú oboznámení s výsledkami, ktoré dosiahli žiaci v uplynulom školskom roku (predmetové olympiády, výtvarné, spevácke, tanečné a športové súťaže, projekty).

Slovenská asociácia športu na školách pomáha organizovať súťaže vo volejbale, basketbale, street hokej, šachu, atletike, stolnom tenise, bedminton.

7. Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Škola má zriadené a využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, odborné učebne pre vyučovanie fyziky, chémie a prírodopisu, učebňu výpočtovej techniky, školské dielne na kov a drevo. Žiaci a učitelia môžu využívať žiacku a učiteľskú knižnicu. V škole sa využívajú aj tri interaktívne tabule.

Počítačovú miestnosť využívame na besedy, premietanie filmov a DVD, s dataprojektorom, minivežou, vizualizérom, keramikou i interaktívnou tabuľou, softvérovým vybavením a knižným fondom na cudzie jazyky. Tieto odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy a zvolený školský vzdelávací program. Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie, mnohé z vybavenia pochádza ešte z prvotného vybavenia školy. Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní rodičia a sponzori školy. Školské ihrisko je v nevyhovujúcom stave, potrebujeme doň investovať, podali sme niekoľko projektov na zrenovovanie ihrísk a pod. Na telesnú výchovu sa preto využívajú aj priestory obce, napr. multifunkčné ihrisko. Škola má zabezpečený bezbariérový prístup, úpravy tried a hygienických zariadení pre potreby žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Počas školského roka sme doplnili veľké množstvo moderných učebných pomôcok, čo umožnilo tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie.

Uspel projekt vedúcej školskej jedálne na modernizáciu školského stravovacieho zariadenia. Spočíva v technologickej modernizácii prípravy stravy v školskej kuchyni, zveľadenie priestorov školskej jedálne a v aplikácii elektronických systémov, ktoré prispievajú k racionalizácii organizácii práce. Postupná elektronizácia zmení spôsob prihlasovania a odhlasovania stravníkov, spôsob platieb a umožní dokonalú informovanosť o stravovacom programe a odbere jedál žiakmi. Postupné zavádzanie moderných strojových zariadení zvýši kvalitu stravy, uchovanie jej nutričných hodnôt a hygienické zabezpečenie. Školská jedáleň poskytuje služby žiakom ZŠ, MŠ, zamestnancom školy a bývalým zamestnancom.

Škola ako životný priestor

Veľký význam pre úspešnosť školy má aj jej atmosféra. Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, treba klásť dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského dvora a chodieb. O to sa pravidelne starajú upratovačky a školník. Informačné tabule a nástenky o ktoré sa starajú učitelia v spolupráci so žiakmi informujú o novinkách, aktualitách, aktivitách a prebiehajúcich súťažiach, či projektoch.

K priateľskej atmosfére medzi žiakmi prispieva najmä rovnaký prístup ku všetkým žiakom zo strany učiteľov, bez rozdielov, kde sú dôležité nielen mentálne schopnosti, ale aj iné zručnosti. Môžu sa prejavovať aj integrovaní, či nadaní žiaci, čo zvyšuje ich sebavedomie, pohodu a priateľské vzťahy v škole. Nepocitujú sociálne, národnostné a iné rozdiely.

K priateľským vzťahom medzi žiakmi prispieva aj záujmová činnosť, kde sa žiaci môžu uvoľniť, načrieť aj do iných oblastí ako určujú učebné osnovy. Umožňuje vytvárať aj priateľské vzťahy medzi žiakmi rôznych tried a zdravú súťaživosť.

8. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

V škole – právnom subjekte – je za bezpečnosť a ochranu zdravia pri výchove a vzdelávaní zodpovedný riaditeľ školy. Učiteľia a ostatní pedagogickí zamestnanci sú povinní podľa charakteru vyučovania utvárať, dodržiavať a kontrolovať podmienky na zaistenie BPVV. Dodržiavať platné predpisy o vykonávaní pedagogického dozoru, delení tried na skupiny a ďalšie predpisy platné v školách a školských zariadeniach.

Povinnosti žiakov vyplývajú zo školského poriadku. Žiaci sú povinní rešpektovať pokyny učiteľov a pedagogických zamestnancov. Bezpečné správanie sa žiakov je z praktického hľadiska výsledkom dôslednosti učiteľa pri vykonávaní pedagogického dozoru a jeho odborných pedagogických schopností. Znalosť zásad BPVV je súčasťou odborných predpokladov pedagógov a zamestnancov školy. Učiteľ riadi pedagogický proces. Je prvým, kto oboznámi žiakov so zásadami BOZVV pri rôznych činnostiach. Výchova k bezpečnému správaniu a k celkovému vzťahu k BOZVV je súčasťou obsahu vyučovacích predmetov základnej školy. Ťažiskovými predmetmi z hľadiska týchto cieľov sú telesná a technická výchova/pracovné vyučovanie/technika, biológia/prírodopis, fyzika a chémia. Poučenia o bezpečnosti žiakov sa vykonávajú na začiatku školského roka v rámci každého predmetu. Kontrolu stavu BPVV vykonáva riaditeľ školy.

Pedagóg nadobúda poznatky o BOZP štúdiom odbornej literatúry, štúdiom predpisov – Zbierky zákonov SR, štúdiom Slovenských technických noriem, štúdiom odbornej literatúry (časopisy Bezpečná práca, Bezpečnosť a hygiena práce) a pravidelným školením zamestnancov školy.

Na začiatku školského roka sa pravidelne prevádzajú školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pedagogický princíp školy

Dajme šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a možností, a tak zažil úspech.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie všetkého, čo je pre nich neznáme a nové,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelávania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

Silné stránky školy

- inovatívny a perspektívny vyučovací proces
- kvalifikovaný pedagogický zbor so psychologickými zdatnosťami a dlhoročnými skúsenosťami aj s deťmi s problémovým správaním, s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a s deťmi s poruchami správania
- kultivovanosť vzájomných vzťahov, pekné prostredie školy
- skúsený progresívne mysliaci manažment školy
- individuálne vnímanie žiakov, individuálny prístup k žiakom vo vyučovacom procese, citlivý prístup k žiakom
- triedy s nižším počtom žiakov, v ktorých sa pedagóg venuje každému žiakovi osobitne podľa jeho individuálneho tempa a jeho schopností a možností
- osobitná starostlivosť o nadané a talentované deti
- žiaci sú v nepretržitom kontakte s učiteľmi počas celého dňa, čo vnímame ako jednu z najväčších výhod našej školy, pretože žiaci majú možnosť kontaktu so svojimi učiteľmi aj počas samoštúdia, môžu si individuálne učenie naplánovať a dohodnúť aj v popoludňajších hodinách so svojim učiteľom. Škola funguje na princípoch vzťahovej väzby medzi žiakom a učiteľom.
- veľmi úzka súčinnosť s rodičmi, s pedagogicko-psychologickou poradňou a inými inštitúciami školského a rodinného charakteru
- využívanie najmodernejších progresívnych vzdelávacích postupov, zanietenosť a aktívna angažovanosť pedagógov, výborné vyučovacie výsledky

Slabé stránky školy

- vlastný športový areál
- potreba modernizovať vybavenie učební
- vybavenosť školského klubu učebnými pomôckami, hrami a hračkami
- absencia priestorov na kabinety, školskú knižnicu a čítareň, cvičnú kuchynku
- spolupráca s niektorými rodičmi

3. Profil absolventa

Charakteristika absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má rozvinuté čitateľské zručnosti ako aj zručnosti v práci s textami. Je schopný komunikovať v štátnom jazyku ústnou aj písomnou formou. Nadobudol vedomosti a zručnosti v oblasti matematiky a informačných technológií - ovláda základné postupy práce s IKT a je si vedomý rizík spojených s používaním internetu a IKT. Je schopný získať poznatky, zručnosti a návyky aplikovať v konkrétnych praktických a životných situáciách. Nevyhnutnou podmienkou ďalšieho vzdelávania a praktického uplatnenia je schopnosť absolventa učiť sa. Absolvent je pripravený pokračovať v ďalšom štúdiu na odborných školách.

Absolvent programu:

- je schopný pracovať samostatne aj v skupine,
- dokáže pracovať pod vedením – je prístupný autoritám,
- je schopný nadväzovať a udržiavať dobré medziľudské vzťahy,
- má osvojené základné hygienické návyky a je zručný pri sebaobslužných činnostiach,
- má osvojené základné zručnosti potrebné pri vedení domácnosti a remeselných činnostiach,
- je schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie a je spôsobilý požiadať a privolať pomoc v náročných životných situáciách,
- má osvojené zásady zdravého životného štýlu a je si vedomý nebezpečenstva spojeného s užívaním zdraviu škodlivých látok,
- je schopný zmysluplne využívať svoj voľný čas,
- je schopný vnímať estetickosť v bežnom živote a vie ho prakticky uplatniť,
- má pozitívny vzťah k práci, uvedomuje si význam práce v živote človeka,
- je si vedomý svojich práv i povinností a rešpektuje práva iných,
- má osvojené elementárne pravidlá spoločenského styku, správa sa primerane okolnostiam a situáciám,
- uvedomuje si nutnosť dodržiavať spoločenské pravidlá i normy a je si vedomý následkov pri ich nedodržiavaní,
- je šetrný vo vzťahu k prírode a životnému prostrediu, k výsledkom ľudskej práce,
- absolvent by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno školy.

4. Pedagogické stratégie

4.1 Výchovno – vzdelávacie stratégie

Na utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov uplatňujeme vo vyučovaní aj mimo neho spoločné postupy.

Pri rozvíjaní **sociálnych komunikačných kompetencií (spôsobilostí)**:

- Kladieme dôraz na kultúrnu úroveň komunikácie,
- pripravujeme žiakov na zvládnutie komunikácie s inými ľuďmi v závažných životných situáciách,
- vedieme žiakov k aktívnemu počúvaniu, ktoré považujeme za dôležitý prvok účinnej medziľudskej komunikácie,
- vytvárame priestor pre uplatňovanie schopností komunikácie v rámci autentického učenia sa pri kultúrno – spoločenských akciách školy akadémie, Deň otvorených dverí,
- empatický, citlivý prístup k starým, chorým a zdravotne postihnutým rozvíjame prostredníctvom triednych projektov – Kvet ľudskosti,
- dôraz kladieme na zážitkové učenie,
- vo vyučovaní uplatňujeme brainstorming, simuláciu, hranie rolí.

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia dosahujeme tým, že:

- Učíme žiaka pozitívnemu postoju k matematike,
- utvárame priestor pre to, aby si žiaci uvedomili možnosti efektívneho využitia odpadového materiálu – výstavy prác z odpadu „Zo starého nové“,

- školské projektové dni sú zacielené na uvedomenie si potreby ochrany životného prostredia – Deň Zeme, Deň vody, triedne školské kvízy, Krajina Áno – Krajina Nie,
- netolerujeme znečisťovanie a ničenie prírody,
- netolerujeme úmyselné ničenie školského zariadenia a nešetrné zaobchádzanie s učebnými pomôckami,
- vedieme žiakov k neplytvaniu vodou a elektrickou energiou,
- vychádzky do prírody a cvičenia v prírode smerujú k tomu, aby žiaci vnímali prírodu ako zdroj inšpirácie, relaxácie a nevyhnutnú podmienku života,
- oceňujeme aktivitu žiakov pri dopĺňaní prírodovedných zbierok.

Pre utváranie a rozvíjanie **kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií** postupujeme tak, že:

- Formujeme u žiakov kritický prístup pri využívaní TIS, najmä schopnosť rozlišovať skutočný a virtuálny svet,
- zapájame žiakov do výtvarných súťaží v kreslení na PC v programe Skicár,
- rozšírením ponuky záujmových útvarov umožníme viacerým žiakom zdokonaľiť sa v práci s počítačom,
- vytvárame priestor na prezentáciu žiackych prác vytvorených na PC prostredníctvom nástenných novín.

Kompetenciu (spôsobilosť) učiť sa učiť sa formujeme a posilňujeme nasledovnými aktivitami a zásadami:

- Rôznymi formami zoznamujeme žiakov s profesiami a tým cielene ujasňujeme predstavu žiakov o uplatnení sa v živote – Dni otvorených dverí, exkurzie, spolupráca s výchovným poradcom,
- žiakov nikdy netrestáme prácou,
- kvalitne odvedenú prácu vždy pochválime,
- motivujeme žiakov k sebazdokonaľovaniu a sebazlepšovaniu prostredníctvom úspešných žiackych vzorov – galéria najlepších žiakov, prezentácie na nástenných novinách, internetovej stránke školy, oceňovanie úspešných žiakov vedením školy.

Pri formovaní a rozvíjaní **kompetencie (spôsobilosti) riešiť problémy:**

- Učíme žiakov asertívnemu správaniu sa a kultúrnej nonverbálnej komunikácii,
- zaraďujeme činnosti umožňujúce komunikáciu medzi žiakmi rôznych vekových skupín (spoločné aktivity starších a mladších žiakov – športové, výtvarné súťaže, besedy, triedne a školské projekty),
- pozitívne a negatívne prejavy správania sa ľudí demonštrujeme na konkrétnych prípadoch,
- uplatňovaním situačnej a inscenačnej metódy, metódy konfliktnej situácie (konštruktívna hádka) vedieme žiakov k pochopeniu príčin, uvedomeniu si dôsledkov konfliktov a učíme ich konštruktívne riešiť daný problém,
- rolovými hrami a komunikačným tréningom smerujeme k vytváraniu pozitívnych vzorcov správania,
- vedieme žiakov k pochopeniu, že nepoužívanie sily a agresie nie je výrazom slabosti, ale prejavom schopnosti jedinca riešiť problém nenásilnou formou,
- besedami so zdravotníkmi a políciou vedieme žiakov k tomu, aby vedeli správne reagovať v závažných životných situáciách.

Pri utváraní **osobných, sociálnych a občianskych spôsobilostí** postupujeme v súlade so zásadami:

- Netolerujeme prejavy sociálno-patologického správania – šikanovanie, drogy, kriminalita,
- netolerujeme prejavy rasizmu, xenofóbie a nacionalizmu,
- netolerujeme agresívne, hrubé, vulgárne a nezdvorilé správanie sa žiakov,
- netolerujeme nekamarátske správanie prejavujúce sa odmietaním pomoci iným,

Rozvíjanie tejto kompetencie dosahujeme tým, že:

- zapájame žiakov do celoškolských projektových činností, súťaží, športových podujatí,
- učíme žiakov hodnotiť prácu svojho tímu, výsledok svojej práce,
- rozvíjame schopnosť žiakov zastávať v tíme rôzne roly,
- monitorujeme sociálne vzťahy v triede,
- vytvárame podmienky pre osvojenie si etického vzorca správania – postaviť sa za správnu vec, zastať sa slabších, mladších spolužiakov,
- využívame pomoc a skúsenosti odborníkov - polícia, výchovný poradca, CPPP,
- vo vyučovaní používame metódu hrania rolí pre priblíženie rôznych životných situácií a ich riešení, využívame zážitkové učenie a príklady z bežného života,
- minimalizujeme používanie metódy frontálneho vyučovania, podporujeme skupinové formy a kooperatívne vyučovanie,
- pestrou ponukou záujmových útvarov podnecujeme u žiakov záujmovú činnosť a zmysluplné využívanie voľného času.

Kompetenciu (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry formujeme a rozvíjame osvedčenými aktivitami a postupmi:

- Podporujeme účasť žiakov v súťažiach umeleckého zamerania,
- účasťou na výstavách, divadelných predstaveniach a koncertoch formujeme u žiakov umelecké hodnoty,
- prostredníctvom akadémií a výstav prezentujeme umeleckú tvorivosť žiakov,
- formujeme vedomie, že kultúra vyjadrovania a celková úprava zovňajšku je znakom kultúrnosti jedinca,
- vytvárame priestor pre to, aby žiaci mohli prejaviť svoju osobnosť umeleckými prostriedkami – výstavy žiackych prác, súťaže v speve, prednese poézie a prózy, tanečné súťaže, školské kultúrno-spoločenské podujatia),
- vedíme žiakov k tomu, aby si uvedomili jedinečnosť kultúry svojho etnika, jej postavenie a miesto v národnej kultúre a dokázali ju prezentovať,
- exkurziami a vychádzkami umožňujeme žiakom vnímať rôzne spôsoby komunikácie medzi ľuďmi,
- návštevy múzeí, galérií, poznávacie výlety smerujú k uvedomeniu si potreby umenia a potreby vnímať historicko-kultúrne dedičstvo,
- k zachovávaní ľudových tradícií vedíme žiakov prostredníctvom rôznych podujatí: fašiangový karneval, vianočná akadémia, veľkonočná výstava,
- vytvárame priestor pre to, aby sa žiaci podieľali na skultúrňovaní interiéru a exteriéru školy (výzdoba školy, starostlivosť o školskú skalku).

4.2 Stratégie výchovy

Stratégie výchovy majú v podmienkach našej školy mimoriadne dôležité postavenie vzhľadom k tomu, že väčšinu začlenených žiakov našej školy tvoria žiaci patriaci k rómskemu etniku. Rómske etnikum sa líši od majoritného obyvateľstva nielen svojou

kultúrou, ale predovšetkým autonómny hodnotovým systémom, v ktorom nemá vzdelanie významnejšie postavenie, čo je aj jedným z dôvodov neúčasti na vyučovaní. V súvislosti s novými trendmi edukácie (humánnosť, demokratickosť, rovnosť), otázky výchovy a vzdelávania Rómov nadobúdajú aj na našej škole aktuálne dimenzie. Naším cieľom nie je pretvárať rómskych žiakov na kópie žiakov nerómskych. Snažíme sa, pri zohľadňovaní špecifik a osobitostí ich kultúry, zmeniť názor na potrebu vzdelávania ako aj samotného vzdelania, ktoré sú východiskami pre úspešnú socializáciu a uplatnenie sa jedinca na trhu práce. Uvedomujeme si, že zmena v hodnotovom systéme vedie cez zmenu potrieb, a preto vytvárame pre našich žiakov zaujímavé, podnetné a bezpečné prostredie, aby sa na vyučovanie tešili, cítili sa v škole dobre, nadobudli kladný postoj k učeniu, škole aj k svojim povinnostiam.

Na našej škole venujeme zvýšenú pozornosť mravnej výchove, nakoľko u mnohých žiakov je mravný vývin ohrozený sociálno-patologickým prostredím, hodnotový systém, ktorého je odlišný od spoločensky uznávaných hodnôt a noriem, čo vyúsťuje do rozporu až konfliktu medzi záujmami a potrebami jedinca ako aj záujmami a potrebami spoločnosti.

Aplikáciou metód mravnej výchovy sledujeme formovanie mravného uvedomovania, mravných postojov a mravnosti ako humanistickej hodnoty, ktorá pozdvihuje človeka a rozvíja ľudskosť:

Metódy mravnej výchovy

Metódy aktivizujúce:

- **Zážitkové učenie** - zážitkové metódy učenia napomáhajú prehĺbovať účinnosť celého procesu mravného formovania osobnosti.
- **Kooperatívne učenie** - napomáha rozvoju empatického a prosociálneho správania, k rozvoju priateľských vzťahov.

Metódy mravného uvedomovania :

- **Persuázia** (metóda presvedčovania) – pomáha utváraniu presvedčenia, ako hlavného hodnotového prvku mravného vedomia.
- **Exemplifikácia** (metóda príkladovania) - dynamizuje a umocňuje mravné požiadavky žiaduceho správania vytváraním názorových a prítlačivých vzorov, ideálov, modelov.
- **Exercitácia** (metóda cvičenia) umožňuje rozvíjať činnostný zreteľ mravnosti, osvojovať si sociomravné zručnosti.

Metóda rozvoja mravného úsudku: riešenie morálnych dilem

Metódy výchovy mravnej aktivity: metóda režimu, získavania, poverenia úlohou

Skupinová diskusia

Metóda vytvárania modelových situácií: „Žalujem – obhajujem – súdim.“

Hrové učenie - hranie je osobitý druh činnosti s rôznou intenzitou prežívania utvárajúcich sa situácií, čo si vyžaduje určitú hrovú morálku.

Observačné učenie - jednotlivec určitým spôsobom poznáva a spolu prežíva správanie druhého.

Situačno – problémové metódy smerujú k rozvíjaniu procesu sociálno-morálneho učenia.

Metóda klarifikácie (objasňovania) – umožňuje poznať, pochopiť a porozumieť poznávacím mravným kategóriám, mravným pojmom a mravným javom, vytvárať si k nim vnútorný vzťah a postoj a na ich základne kreovať svoj náhľad, názor.

Metóda valorizácie (zhodnocovania) - umožňuje rozvíjať procesy zmien v mravnom správaní človeka, stimulovať žiaduce a tlmiť správanie a konanie.

Metódy výchovy a prevýchovy

Za primárny cieľ výchovy a vzdelávania považujeme začlenenie jedinca so zdravotným postihnutím do spoločnosti. Socializácia jedinca je podmienená nielen množstvom a kvalitou vedomostí, pracovných zručností, postojov a návykov, ale v podstatnej miere závisí aj od zafixovaných vzorcov správania a hodnotového systému. Nakoľko mentálne postihnutie samo osebe predikuje problémy výchovného charakteru, venujeme na našej škole zvýšenú pozornosť **poruchám správania**, ktoré sa k mentálnemu postihnutiu pridružujú najčastejšie a na pôde našej školy sa manifestujú v podobe disocálnych porúch: záškoláctvo, šikanovanie, sexuálne obťažovanie, agresivita, autoagresia, krádeže, emočná nestabilita a vandalizmus. Nakoľko disocálne poruchy môžu prerásť do porúch s vyšším stupňom spoločenskej závažnosti, považujeme za nevyhnutné včas ich podchytiť a odstraňovať uplatňovaním špeciálnych metód, cieľom ktorých je odstránenie nežiaducich a formovanie nových – spoločensky žiaducich vzorcov správania.

V podmienkach našej školy sa nám osvedčili **metódy výchovy a prevýchovy:**

Metóda vzťahových rámcov (je výkonová so spätnou väzbou)

Metóda posilňovania správania

Metóda prosociálneho správania

Situačné a inscenačné metódy (najmä metóda konfliktnej situácie)

Metódy transakčnej analýzy (najmä metóda nácviku sociálnych zručností)

Metóda výchovnej komunikácie (najmä komunikačný tréning a rolové hry)

Metóda brainstormingu

Metóda persúázie (presvedčovania argumentmi)

Metóda valorizácie (zhodnocovanie)

Metóda demonštrácie

Metóda fixácie (upevňovanie postojov a správania)

Metóda osobnostného vedenia

Metóda premiácie (odmeňovanie)

Metóda laudácie (pochvala)

4.3 Stratégie vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem práce vychádzame z obsahového zamerania vyučovacej hodiny, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov, materiálneho vybavenia a z vlastnej činnosti žiakov zacielenej na dosiahnutie stanovených cieľov zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov.

Pri výbere vyučovacích metód dbáme na to, aby:

- boli v súlade so zámermi školy,
- rozvíjali všetky stránky osobnosti žiaka,
- smerovali k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov,
- umožňovali vytvoriť sociálnu atmosféru, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu,
- využívali prirodzenú zvedavosť dieťaťa a vzbudzovali jeho chuť do učenia,
- zohľadňovali potreby žiaka,
- umožňovali žiakovi učiť sa všetkými zmyslami.

Moderné vyučovanie nie je obmedzené na jedinú formu pedagogickej stratégie alebo metódy ale zahŕňa rozmanité prístupy, ktoré podporujú proces učenia sa žiaka. Je na pedagogickom majstrovstve a kreativite každého učiteľa, aké pedagogické stratégie zvolí vo vyučovaní.

V podmienkach našej školy uplatňujeme metódy všeobecné a metódy špeciálno-pedagogické.

Metódy všeobecné

Zo všeobecných metód v edukačnom procese uplatňujeme:

Metódy vychádzajúce z logickej postupnosti:

- Analyticko-syntetická
- Synkretická (porovnávanie)

Metódy podľa charakteru práce:

- Expozičná
- Názorno-demonštračná
- Metódy praktické

Motivačné metódy

Motivácia ako snaha a túžba niečo dosiahnuť má vo vyučovacom procese významnú úlohu. Prístup žiaka k učeniu je základom úspešnej činnosti a vzhľadom k tomu, že pracujeme s mentálne postihnutými deťmi, u ktorých je veľmi ťažké vzbudiť záujem o učenie, považujeme za veľmi dôležité vzbudiť u žiakov prvotný záujem o učenie. Z motivačných metód sa nám v praxi osvedčili:

Motivačný rozhovor, motivačný problém, rozprávanie, demonštrácia, skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, projektová metóda. blokové vyučovanie, tematicko – integrované vyučovanie, tvorivé vyučovanie.

Aktivizujúce metódy

Významné miesto v edukačnom procese patrí aktivizujúcim metódam:

- **Diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému)
- **Situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov)
- **Inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie)
- **Dramatizácia** (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.)
- **Simulácia** (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami)
- **Zážitkové učenie**
- **Učenie prostredníctvom IKT**
- **Praktické aktivity, samostatná činnosť**
- **Didaktické hry** (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- **Kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)

Expozičné metódy

Aplikáciou expozičných metód sa usilujeme docieľiť to, aby proces učenia prebiehal u žiaka čo najefektívnejšie. Uplatňujeme ich pri vytváraní nových poznatkov a zručností, čím sa vyhýbame predkladaniu definitívnych vedeckých poznatkov a memorovaniu bez náležitého pochopenia. V praxi využívame metódy:

- **Slovné:** monologické vysvetľovanie, opis, inštruktáž, rozprávanie, dialogický rozhovor
- **Názorno – demonštračné:** pozorovanie, ilustrovanie, demonštrovanie
- **Metódy praktické:** manipulácia s predmetmi, grafické práce, laboratórne pokusy, práce na školskom pozemku

- **Pracovné metódy**(práca ako výchovná metóda)
- **Hra**: didaktická
- **Dramatizácia**
- **Pozorovanie** (cielené systematické vnímanie objektov a procesov)
- **Heuristická metóda**: dialogická, problémová
- **Metóda samostatnej práce** s knihou, v teréne

Fixačné metódy

Vo vyučovacom procese majú dôležité postavenie vzhľadom na to, že žiaci s mentálnym postihnutím si poznatky osvojujú pomaly, až po viacnásobnom opakovaní a rýchlo zabúdajú. Smerujú k precvičovaniu a upevňovaniu už nadobudnutých poznatkov a zručností, vytvárajú nové synoptické spojenia, majú diskriminačný a zovšeobecňujúci charakter. U žiakov sa stretávajú s obľubou:

Pokus, demonštrácia, hra (didaktická, intelektová), pojmové mapovanie, rotujúci prehľad, questionstorming.

Metódy diagnostické a klasifikačné:

Slúžia nielen na zistenie úrovne vedomostí, zručností a návykov žiakov, ale sú aj prostriedkom autodiagnostiky učiteľa:

- skúšanie ústne, písomné, praktické

Metódy špeciálno-pedagogické

Počas celého vyučovacieho procesu uplatňujeme aj metódy špeciálno-pedagogické:

- **viacnásobného opakovania informácie,**
- **nadmerného zvýraznenia informácie,**
- **multisenzorického sprostredkovania,**
- **intenzívnej spätnej väzby,**
- **algoritmizácie kurikula,**
- **slovného sprostredkovania,**
- **spostredkovania pohybom,**
- **spostredkovania inštrukčnými médiami,**
- **spostredkovania technickými prostriedkami metodiky,**
- **pozitívnej psychickej tonizácie,**
- **aplikácie individuálnych vzdelávacích programov,**
- **kombinované.**

Organizačné formy

Metódy a formy práce, ich logické usporiadanie a kombinovanie si volí učiteľ podľa predmetu, obsahu učiva a konkrétnej situácie v triede so zameraním na motiváciu a usmernenie žiakov na vyučovaní a v učení. Výber foriem vyučovania prispôsobujeme potrebám žiakov, ich možnostiam a schopnostiam a snažíme sa o to, aby sme vytvorili priestor pre uplatnenie individuality každého žiaka.

Pre naplnenie cieľov školy budeme využívať nasledovné formy:

- **vyučovacia hodina** základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu,
- **vyučovacia hodina v školskej dielni**
- **vyučovacia hodina na školskom pozemku**
- **individuálne vyučovanie**
- **skupinové vyučovanie**

- **hromadné vyučovanie**
- **integrované vyučovanie** – blokové vyučovanie
- **praktické činnosti, laboratórna práca,**
- **exkurzia, výlet, vychádzka**
- **vyučovanie v rôznom prostredí** (hodina v múzeu, čitateľskom kútiku)
- **brigáda, terénne pozorovania**
- **návšteva** výstavy, , múzea, kina, či inej inštitúcie,
- **súťaž, kultúrne vystúpenie**
- **domáca práca**
- **záujmová činnosť** - krúžky

Metodické formy výučby (priamy prejav danej metódy pri osvojovaní obsahu výučby):

- **výkladové** (rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis)
- **demonštračné** (demonštrácia experimentu, postupu činnosti, ukážky riešenia úloh, zostavenia plánu, ukážky predmetov, javov, zobrazení)
- **dialogické** (rozhovor, beseda, diskusia)

Sociálne formy výučby

- frontálne vyučovanie
- skupinové vyučovanie
- individuálne vyučovanie
- kooperatívne vyučovanie
- samostatná práca žiakov

V prípade odporúčania špeciálneho pedagóga postupuje žiak podľa IVP.

Kľúčové kompetencie

Slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálnu - motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):**

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- Vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,

- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- podieľa sa na zdravej, tvorivej a sociálnej klíme v skupine, v triede, aj v škole,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- Dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie a v rámci svojich možností aj myslenie abstraktné,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, správa sa šetrne a citlivo k prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- Prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva dostupné možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- Dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže aplikovať v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- Rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, hľadá možnosti riešenia problému,

- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- Uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže primerane odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- Dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajška človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si potrebu umenia a dôležitosť kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- vníma kultúrno-historické dedičstvo a rešpektuje ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Sme škola otvorená pre všetkých žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia i so zdravotným znevýhodnením, ktorí patria do nášho školského obvodu. Vzdelávajú sa v špeciálnej triede alebo ako začlenení žiaci.. Na škole pracuje špeciálny pedagóg a výchovný poradca. Dobrá je spolupráca s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva v Stropkove a Medzilaborciach, výchovný poradca a pedagogickí pracovníci sú v úzkom kontakte s CPPP a P. Materiálne zabezpečenie pre vzdelávanie týchto žiakov je veľmi dobré. Používame špeciálne učebnice, hlavne pre variant A. Každý individuálne začlenený žiak, alebo žiak so ŠVVP má vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program, ktorý vypracúvajú triedni učitelia, vyučujúci daných predmetov v spolupráci so špeciálnym pedagógom a výchovným poradcom, kde zohľadňujú jednotlivé druhy znevýhodnenia. Pri vypracovávaní spolupracujú úzko so zákonným zástupcom žiaka a CPPP a P. Spolupráca je na dobrej úrovni.

6. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Ide o nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova

Táto prierezová téma prispieva k formovaniu a rozvíjaniu ekologického vedomia žiakov. Smeruje k tomu, aby žiaci pochopili, že sú súčasťou prírody, uvedomili si význam prírody pre život človeka a nevyhnutnosť chrániť životné prostredie. Vedeť žiakov k zodpovednému postoju k životnému prostrediu, a tým u nich rozvíjame lásku k prírode. Základné poznatky, návyky i zručnosti orientujú žiakov k utváraniu postojov udržateľného rozvoja nepoškodzujúceho životné prostredie. Cieľom je pripraviť žiakov na riešenie rozličných ekologických problémov a vychovávať ich k vedomej ochrane prírody.

Dopravná výchova

Danú prierezovú tému sme zaradili do ŠkVP, lebo našim žiakom je potrebné častejšie zdôrazňovať správanie sa chodca na verejných priestranstvách, cestných komunikáciách a v dopravných prostriedkoch. Našou úlohou je oboznamovať žiakov so základnými pravidlami cestnej premávky, naučiť ich bezpečne sa správať na cestách a v situáciách, ktoré na nich vznikajú. Do obsahu jednotlivých predmetov je táto prierezová téma zaradená tak, aby každý predmet svojou špecifickosťou a väzbou s prvkami dopravnej výchovy prispel ku komplexnej výchove žiakov ako aktívnych účastníkov cestnej premávky.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Táto prierezová téma má v podmienkach našej školy nezastupiteľné miesto vzhľadom k tomu, že väčšina našich žiakov pochádza z prostredia, kultúrne hodnoty ktorého sa značne líšia od hodnôt majoritnej spoločnosti. Cieľom tejto témy je viesť žiakov k zodpovednosti pri nadväzovaní vzťahov a pri výbere partnera, k zodpovednosti za počatý život. Budeme ich viesť k pochopeniu funkcie a miesta rodiny v živote spoločnosti, ale aj zodpovednosti rodiny za zdravý vývin a výchovu detí.

Zdravotná výchova

Poslaním tejto prierezovej témy je priviesť žiakov k poznaniu, že zdravie a život patria medzi najcennejšie hodnoty v živote každého človeka, aj keď ich význam si spravidla uvedomia až vtedy, keď je ohrozené ich zdravie a život. Cieľom Zdravotnej výchovy je formovať u žiakov zodpovedný postoj k zdraviu a k životu. Činnosť zameriavame na tri oblasti:

- prevencia chorôb a úrazov (starostlivosť o ľudské telo, osobná hygiena, správne držanie tela, dodržiavanie bezpečnostných pokynov, lekárske odporúčenia) ako prejav zodpovednosti za svoj život a kvalitu svojho zdravia,
- zásady poskytovania prvej pomoci (praktické zručnosti pri ošetrovaní drobných úrazov),
- aktívna podpora zdravia (nebezpečenstvo závislostí, efektívne využívanie voľného času, racionálna výživa).

Trestnoprávna zodpovednosť

Cieľom tejto prierezovej témy je viesť žiakov k uvedomeniu si potreby dodržiavania spoločenských pravidiel a noriem. Vedeť žiakov k zodpovednosti za svoje správanie

a k vedomiu, že v prípade porušenia spoločensky záväzných právnych predpisov a noriem bude ich správanie sankcionované. V podmienkach školy je možné túto tému aplikovať prostredníctvom rešpektovania školského poriadku, vzťahu k majetku školy a osobným veciam žiakov.

Správna životospráva a životný štýl

Jedným z dôsledkov moderného, pretechnizovaného a mobilného sveta je nárast výskytu civilizačných ochorení. Vzhľadom k tomu, že sa do popredia dostáva konzumný spôsob života, prinášajúci pohodlie a pasívne prijímanie informácií cez médiá, dochádza k obmedzeniu pohybovej aktivity u žiakov a nárastu obezity už v útlom veku. Zameriavame sa na to, aby si deti uvedomili súvislosť medzi aktívnym pohybom a zdravím, vplyv pohybu na ich rast a vývin. Vedeíme ich nielen k aktívnemu pohybu, ale aj dodržiavaniu zásad racionálnej výživy. Jedným z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa je aj šírenie osvedy medzi rodičmi žiakov v hmotnej núdzi o možnostiach školského stravovania detí.

Prevenca sociálno-patologických javov

Súčasná globálna spoločnosť priniesla so sebou zvýšený výskyt sociálno-patologických javov. Nakoľko väčšina našich žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného a patologického prostredia ohrozujúceho mravný a osobnostný vývin dieťaťa, máme eminentný záujem na znižovaní a eliminácii negatívnych vplyvov sociálneho prostredia, v ktorom žijú.

7. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia výsledkov žiaka v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, aké sú jeho pokroky, v čom má nedostatky a aké sú jeho rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce a návod ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Hodnotenie žiakov v špeciálnej triede aj začlenených žiakov v bežných triedach sa na našej škole vykonáva klasifikáciou.

Správanie žiakov sa klasifikuje stupňami:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Hodnotenie žiakov 1. až 9. ročníka vykonávame klasifikáciou. Prospech v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje stupňami:

- 1 – výborný,
- 2 – chválitebný,
- 3 - dobrý,
- 4 – dostatočný,
- 5 – nedostatočný.

Žiak je hodnotený klasifikáciou prospel, ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.

Pri skúšaní, hodnotení a klasifikácii žiackych učebných výkonov sa budeme aj naďalej riadiť zásadami:

- zisťovať a hodnotiť treba to, čo žiak vie a nesnažiť sa v prvom rade odhaľovať jeho nedostatky, aj keď bez ich poznania nemožno prísť k ich odstráneniu,
- žiaka porovnávame len so žiakom samým. Pokrok žiaka v čase sledujeme prostredníctvom pracovného portfólia a pri hodnotení výsledkov žiaka vychádzame z jeho vlastných možností a schopností.

7.1 Postup do ďalšieho ročníka

- Do vyššieho ročníka postupuje žiak, ktorý prospel.
- Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník.
- Ak žiak neprospeľ v roku, kedy končí povinnú školskú dochádzku a žiak 9. ročníka, ktorý bol prijatý do odborného učilišťa alebo praktickej školy, ročník neopakuje.

7.2 Spôsob a podmienky ukončenia výchovy a vzdelávania

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“

Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“